

Prima pagină>Drepturile dumneavoastră>Drepturi fundamentale>**Drepturile omului și întreprinderilor**
Drepturile omului și întreprinderilor

Spania

1. De ce tip de protecție jurisdicțională pot beneficia în țara dumneavoastră dacă sunt victimă a unor încălcări ale drepturilor omului legate de activitățile întreprinderilor? Această protecție include acordarea de compensații?

În Spania, accesul la o cale de atac pentru încălcări ale drepturilor omului este disponibil în fața instanțelor civile, penale, administrative și pentru litigii de muncă.

Legea privind procedura civilă (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) stabilește obligația de a acorda anumite drepturi, drepturi și circumstanțe legale, măsuri asiguratorii și toate celelalte tipuri de protecție prevăzute în mod explicit de lege care pot afecta această categorie de abuz.

Legea privind procedura penală (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) stabilește mecanismele judiciare și măsurile reparatorii care pot fi utilizate în timpul procedurilor penale. Codul Penal (*Código Penal*) prevede în mod specific răspunderea penală a persoanelor juridice (articolul 31a și următoarele) și stabilește diferitele infracțiuni care pot implica abuzuri ale drepturilor omului legate de activitățile întreprinderilor, precum infracțiuni împotriva drepturilor lucrătorilor sau împotriva sănătății publice, infracțiuni împotriva mediului, finanțarea terorismului etc.

În ceea ce privește măsurile administrative, Legea nr. 39/2015 din 1 octombrie 2015 privind procedura administrativă comună aplicabilă administrațiilor publice și Legea nr. 40/2015 din 1 octombrie 2015 privind sistemul juridic aplicabil sectorului public stabilesc normele generale cu privire la procedurile disciplinare și la răspunderea organismelor guvernamentale ale statului. Normele respective sunt puse în aplicare prin legi specifice privind abuzurile legate de activitățile întreprinderilor (de exemplu, Legea nr. 26/2007 din 23 octombrie 2007 privind răspunderea pentru mediul înconjurător). Măsurile reparatorii stabilite de Legea nr. 29/1998 din 13 iulie 1998 privind controlul jurisdicțional administrativ se aplică în procedurile jurisdicționale.

În domeniul muncii, Legea nr. 36/2011 din 10 octombrie 2011 de reglementare a instanțelor pentru litigii de muncă stabilește procedura judiciară aplicabilă cazurilor în care un lucrător sau un sindicat pretinde că s-au săvârșit încălcări ale dreptului la libertatea de asociere, ale dreptului la grevă sau ale altor drepturi fundamentale și libertăți publice, inclusiv ale interzicerii tratamentului discriminatoriu și a hărțuiei.

Dreptul procedural spaniol stabilește căile de atac disponibile pentru obținerea de despăgubiri în cazurile în care acțiunile unei corporații au condus la o încălcare a drepturilor omului. Articolul 116 din Legea privind procedura penală (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) și articolul 116 din Codul Penal (*Código Penal*) stabilesc că o persoană care poartă răspunderea penală pentru o infracțiune poartă și răspunderea civilă pentru infracțiunea respectivă dacă infracțiunea are ca rezultat daune sau vătămări. În cazul persoanelor juridice, răspunderea lor penală implică răspunderea civilă în temeiul dispozițiilor stabilite, în solidar cu persoanele fizice condamnate pentru aceleași infracțiuni.

2. Există norme specifice privind gravele încălcări ale drepturilor omului? Normele respective se aplică infracțiunilor împotriva mediului sau formelor grave de exploatare a forței de muncă?

Da, Codul Penal spaniol (*Código Penal*) stabilește încălcările drepturilor omului care constituie infracțiuni penale.

În domeniul mediului, Codul Penal (*Código Penal*) cuprinde o secțiune cu privire la „infracțiuni legate de utilizarea terenurilor și urbanism, de protejarea patrimoniului istoric și de mediu”. Secțiunea respectivă încadrează în sfera penală diferite tipuri de conduite: construirea în zonele verzi sau în zonele de interes ecologic (articolul 319), emisiile și transportul de deșeuri, deversarea, zgomotul, minieritul sau extracția pietrei etc., care pot provoca daune considerabile calității aerului, a solului sau a apei ori animalelor sau plantelor (articolul 325 și următoarele). Aceste acțiuni pot fi sancționate cu pedepse cu închisoarea, cu amenzi sau cu excluderea din anumite profesii sau funcții publice. De asemenea, Codul Penal (*Código Penal*) acordă judecătorilor și instanțelor competența de a dispune adoptarea, pe cheltuiala autorului infracțiunii, a măsurilor necesare pentru a restabili echilibrul ecologic perturbat de acțiunea în cauză, împreună cu orice altă măsură preventivă necesară pentru a proteja activele garantate prin secțiunea menționată mai sus (articolul 339). Infracțiunile împotriva lucrătorilor sunt reglementate în cartea II titlul XV articolele 311-318 din Codul Penal (*Código Penal*). Următoarele infracțiuni se sancționează cu amenzi sau cu pedeapsa cu închisoarea: impunerea de condiții de muncă sau de forme de afiliere la securitatea socială care aduc atingere drepturilor lucrătorilor, anulează sau limitează aceste drepturi, astfel cum sunt recunoscute în dispozițiile juridice, în contractele colective sau în contractele individuale (articolul 311); angajarea simultană a unor lucrători diferiți fără a-i înregistra în schema de securitate socială corespunzătoare sau fără a obține permisele de muncă relevante (articolul 311) sau angajarea de resortisanți ai unor țări terțe sau de copii fără permis de muncă (articolul 311a); traficul ilegal cu lucrători sau recrutarea de lucrători prin înșelăciune ori sub pretexte false (articolul 312); înșelăciune sau simularea unui contract de muncă pentru a încuraja o persoană să emigreze (articolul 313); discriminarea gravă a oricărei persoane aflate într-o funcție publică sau privată pe criterii de ideologie, religie sau convingeri, etnie, rasă sau națiune de origine, sex, orientare sexuală, circumstanțe familiale, boală sau handicap, statut de reprezentant legal sau de sindicalist, în funcție de relațiile cu alți lucrători din întreprindere sau de utilizarea oricărei limbi oficiale în cadrul statului spaniol (articolul 314); limitarea libertății de asociere și a dreptului la grevă (articolul 315); încălcarea standardelor de prevenire a riscurilor ocupaționale, punerea în pericol a vieții, a sănătății sau a integrității fizice a lucrătorilor (articolul 316).

Dacă infracțiunea este săvârșită de o persoană juridică, sancțiunea se aplică administratorilor sau persoanelor responsabile pentru serviciul respectiv, precum și persoanelor care au avut cunoștință de infracțiune și ar fi putut să ia o măsură de remediere, dar nu luat-o.

3. Sunt victimă a unei încălcări a drepturilor omului care este consecința activităților unei corporații transnaționale europene și a fost comisă în afara Uniunii Europene. Am acces la instanțele din țara dumneavoastră dacă nu sunt cetățean al UE sau nu locuiesc în UE? Ce condiții trebuie să îndeplinesc pentru a denunța încălcarea drepturilor mele? Unde pot găsi eventuale informații suplimentare?

Legea organică nr. 6/1985 din 1 iulie 1985 privind sistemul judiciar cuprinde norme care stabilesc legătura necesară dintre o anumită acțiune și Spania pentru a stabili jurisdicția instanțelor spaniole.

În aspecte civile și comerciale, legea menționată stabilește că instanțele spaniole au competența de a judeca toate cererile depuse pe teritoriul spaniol în conformitate cu dispozițiile tratatelor și ale convențiilor internaționale la care Spania este parte, precum și cu reglementările Uniunii Europene și cu dreptul spaniol (articolul 21). Dacă reședința reclamantului nu se află în Spania, instanțele spaniole au jurisdicție în următoarele cazuri (articolul 22d):

în aspecte care implică obligații contractuale, în care obligația la care se referă cererea a fost îndeplinită sau trebuie să fie îndeplinită în Spania;

în aspecte care implică obligații extracontractuale, în care fapta cauzatoare de prejudicii a fost săvârșită pe teritoriul spaniol;

în cereri legate de activitatea unei sucursale comerciale, a unei agenții comerciale sau a unui loc de desfășurare a activității care se află pe teritoriul spaniol;

în aspecte care au legătură cu contracte încheiate de consumatori, când aceștia din urmă pot depune o cerere în Spania dacă reședința lor obișnuită sau cea a celeilalte părți se află pe teritoriul spaniol. Cealaltă parte poate depune o cerere în Spania numai dacă reședința obișnuită a consumatorului se află pe teritoriul spaniol.

În baza dreptului penal, instanțele pot judeca cauze care se referă la infracțiuni și delikte săvârșite pe teritoriul Spaniei sau la bordul navelor sau al aeronavelor spaniole, fără a se aduce atingere dispozițiilor tratatelor internaționale la care Spania este parte. Instanțele spaniole au jurisdicție și în ceea ce privește infracțiunile săvârșite în afara teritoriului național, când persoanele care poartă răspunderea penală sunt cetățeni spanioli sau resortisanți ai unor țări terțe care au dobândit naționalitatea spaniolă după săvârșirea infracțiunii, sub rezerva anumitor cerințe (articolul 23).

În aspectele ce țin de legislația muncii, instanțele spaniole au jurisdicție în următoarele cazuri (articolul 25):

1.° în domeniul drepturilor și al obligațiilor care derivă din contractele de muncă, când serviciile au fost prestate în Spania sau contractul a fost semnat pe teritoriul spaniol; atunci când reședința reclamantului se află în Spania sau acesta are o agenție, o sucursală, o delegație sau orice alt tip de reprezentare în Spania; atunci când lucrătorul și angajatorul sunt cetățeni spanioli, indiferent de locul în care au fost prestate serviciile sau a fost semnat contractul; în cazul contractelor de muncă la bordul navelor, când contractul derivă dintr-o ofertă primită în Spania de un lucrător spaniol;

2.° în domeniul controlului conformității cu legea contractelor colective de muncă semnate în Spania și a cererilor care derivă din litigii de muncă colective care au loc pe teritoriul spaniol;

3.° în cazul cererilor de securitate socială depuse împotriva unor entități spaniole sau unor entități a căror adresă înregistrată, agenție, delegație sau orice altă formă de reprezentare se află în Spania.

4. Instituția Avocatului Poporului/Ombudsmanului, organismele de promovare a egalității sau instituțiile naționale de apărare a drepturilor omului pot sprijini victimele încălcărilor drepturilor omului legate de activitățile întreprinderilor și comise de corporații transnaționale europene în afara Uniunii Europene? Pot aceste organisme să desfășoare investigații cu privire la cazul meu dacă nu sunt cetățean al UE sau nu locuiesc în UE? Există în țara dumneavoastră și alte servicii publice (cum ar fi Inspekția Muncii sau Agenția de Protecție a Mediului) abilitate să desfășoare investigații cu privire la cazul meu? Unde pot găsi informații cu privire la drepturile mele?

În Spania, Avocatul Poporului/Ombudsmanul (*Defensor del Pueblo*) este Oficiul Înalțului comisar al Parlamentului spaniol (*Alto Comisionado de las Cortes Generales*), responsabil pentru apărarea drepturilor fundamentale și a libertăților publice ale cetățenilor prin supravegherea activității organismelor guvernamentale spaniole.

Orice cetățean poate solicita Avocatului Poporului/Ombudsmanului (în mod gratuit) să investigheze orice presupus act ilegal al organismelor guvernamentale spaniole sau al agențiilor acestora. Avocatul Poporului/Ombudsmanul poate interveni, de asemenea, din oficiu, în cazurile care i se aduc la cunoștință, chiar dacă nu s-a depus nicio cerere. Totuși, competențele sale nu acoperă activitatea corporațiilor multinaționale din afara Uniunii Europene.

Avocatul Poporului/Ombudsmanul raportează Parlamentului spaniol prin intermediul unui raport anual și poate publica, de asemenea, rapoarte specifice cu privire la chestiuni pe care le consideră grave, urgente sau demne de o atenție specială.

Mai multe informații se găsesc [aici](#).

În Spania, inspekția muncii cade în sarcina Inspectoratului de Muncă și Securitate Socială (*Inspección de Trabajo y Seguridad Social*), care raportează Ministerului Muncii, Migrației și Securității Sociale (*Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social*). Competențele administrative acordate Inspectoratului de Muncă și Securitate Socială îi permit acestuia să monitorizeze conformitatea cu normele de muncă și să impună responsabilitățile relevante, să furnizeze consultanță și să se implice, după caz, în proceduri de conciliere, de mediere și de arbitraj în aspecte legate de legislația muncii. Orice persoană care are cunoștința de acțiuni care ar putea constitui o încălcare în aspecte care sunt de competența inspectoratului de muncă (aspecte legate de muncă, de securitatea și sănătatea în muncă, de securitatea socială, de ocuparea forței de muncă etc.) poate face apel la serviciile acestuia. Cererile pot fi depuse în persoană (la sediul inspectoratelor de muncă și securitate socială provinciale), electronic, prin intermediul site-ului web al Ministerului Muncii, Migrației și Securității Sociale sau prin poștă.

Mai multe informații se găsesc [aici](#).

Inspekțiile de mediu intră în responsabilitatea autorităților regionale din Spania, care iau măsuri atunci când este necesară sancționarea unei conduite care constituie o încălcare în acest domeniu. Legea nr. 26/2007 din 23 octombrie 2007 privind răspunderea pentru mediu înconjurător stabilește obligația operatorilor implicați în activități economice de a remedia orice daună de mediu. În cazurile în care o astfel de activitate constituie o infracțiune, se aplică dreptul penal menționat la răspunsul 2. În astfel de cazuri, se aplică și normele stabilite mai sus cu privire la cererile de acordare de despăgubiri și de stabilire a răspunderii civile.

5. Țara dumneavoastră impune corporațiilor transnaționale europene obligația de a institui mecanisme de tratare a plângerilor sau de a propune servicii de mediere pentru încălcările care sunt consecința activităților comerciale desfășurate de respectivele corporații? Aceste obligații se aplică și încălcărilor care au avut loc în afara Uniunii Europene? Cine este responsabil cu monitorizarea acestor activități în țara dumneavoastră? Sunt disponibile rapoarte publice care oferă informații cu privire la funcționarea sistemului?

Acest tip de litigiu nu poate fi soluționat de sistemul spaniol de mediere civilă și comercială descris în Legea nr. 5/2012 din 6 iulie 2012 privind medierea în chestiuni civile și comerciale, întrucât regulamentul respectiv exclude din domeniul său de aplicare litigiile care implică drepturi care nu pot fi înstrăinate (articolul 2).

În acest sens se aplică Decizia Secretariatului de Stat pentru Afaceri Externe din 1 septembrie 2017 privind publicarea Planului național de acțiune cu privire la întreprinderi și drepturile omului (Monitorul Oficial din 14 septembrie 2017). Planul abordează necesitatea de a stabili măsuri eficace pentru protejarea drepturilor omului în domeniul afacerilor și de a reglementa mecanisme judiciare, extrajudiciare și administrative pentru reparații în cazul în care astfel de drepturi au fost încălcate.

6. Beneficiez de drepturi specifice dacă sunt o victimă vulnerabilă care urmărește să obțină măsuri reparatorii pentru încălcări ale drepturilor omului legate de activitățile întreprinderilor? Pot avea acces la asistență judiciară și în ce condiții? Ce cheltuieli vor fi acoperite de asistența judiciară? Am acces la asistență judiciară în aceleași condiții dacă nu sunt cetățean al UE și nu locuiesc în UE?

Articolul 119 din Constituția Spaniei recunoaște dreptul la asistență judiciară în cazurile prevăzute de lege și în toate cazurile în care un reclamant poate dovedi că dispune de resurse insuficiente pentru a introduce o acțiune. Acest drept constituțional este pus în aplicare prin Legea nr. 1/1996 din 10 ianuarie 1996 privind asistența judiciară gratuită. Victimele abuzurilor la adresa drepturilor omului care sunt săvârșite de întreprinderi pot beneficia de asistență judiciară cu condiția ca resursele lor financiare să nu depășească pragul prevăzut de Legea nr. 1/1996. Acest prag a fost mărit ca urmare a modificării Legii nr. 1/1996 în 2015. De asemenea, se ține seama de anumite circumstanțe personale ale solicitantului, precum responsabilitățile familiale, cu scopul de a crește numărul potențial de beneficiari ai asistenței judiciare. Asistența judiciară include reprezentarea juridică de către reprezentanți judiciari profesioniști, asistență juridică și informații din orice sursă extrajudiciară disponibilă.

Legea nr. 1/1996 reglementează și acordarea de asistență judiciară gratuită în procedurile juridice transfrontaliere. Pot beneficia de asistență persoanele fizice care sunt cetățeni ai Uniunii Europene sau resortisanții țărilor terțe care se află în situație de ședere legală într-un stat membru al UE.

Asistența se acordă numai în litigiile civile sau comerciale și în procedurile extrajudiciare din cadrul litigiilor civile sau comerciale când legea obligă părțile să participe la procedură sau când instanța în cauză alege să se implice într-o astfel de procedură.

Ultima actualizare: 17/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.